

Zmoglјivosti obnovljivių virov energije: Renewables 2023

Darja Stare, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 19.02.2024 (<https://doi.org/10.20315/IG.2024.0008>)

Mednarodna agencija za energijo (International Energy Agency – IEA) je v začetku leta 2024 izdala letno poročilo o energiji iz obnovljivių virov za leto 2023. Glavna ugotovitev tega poročila je, da se je v letu 2023 na svetovnem nivoju za 50 % povečala zmoglјivost obnovljivių virov v primerjavi z letom 2022, vendar je ključna težava pomanjkanje financiranja v državah v razvoju. IEA ugotavlja, da se zmoglјivosti proizvodnje energije iz obnovljivių virov povečujejo hitreje kot kadarkoli v zadnjih treh desetletjih, v naslednjih petih letih pa se pričakuje najhitrejša rast doslej. To daje možnost za doseg cilja, da bi do leta 2030 potrojili zmoglјivosti obnovljivių virov energije in s tem omejili globalno

segrevanje na 1,5°C. To je cilj, ki je bil zastavljen na 28. konferenci Združenih narodov o podnebnih spremembah (COP28), decembra 2023 v Dubaju.

Količina zmogljivosti obnovljivih virov energije, dodanih energetskim sistemom po vsem svetu, se je leta 2023 povečala za 50 % in dosegla skoraj 510 GW, pri čemer največji delež predstavlja sončna energija (tri četrtine te količine). Zmogljivost obnovljivih virov energije se je povečala zlasti v Evropi, ZDA in Braziliji, ki so dosegle najvišje vrednosti vseh časov. Največja rast pa je bila zabeležena na Kitajskem.

Poročilo o zmogljivostih obnovljivih virov energije za leto 2023 (Renewables 2023) je prva celovita ocena globalnih trendov uporabe obnovljivih virov energije od zaključka konference COP28 v Dubaju decembra 2023. Poročilo kaže, da bo v skladu z obstoječimi politikami in tržnimi pogoji, svetovna zmogljivost obnovljivih virov energije v obdobju 2023–2028, ki ga zajema napoved, narasla na 7.300 GW. Vendar to pomeni, da se bodo v trenutnih razmerah globalne zmogljivosti obnovljivih virov energije do leta 2030 povečale za dvainpolkrat. Sončna in vetrna energija trenutno predstavljata 95 % širitve, pri čemer so obnovljivi viri energije prehiteli premog in se do začetka leta 2025 pričakuje, da postanejo največji vir svetovne proizvodnje električne energije. Vetrne in sončne elektrarne so danes cenejše od novih elektrarn na fosilna goriva skoraj povsod po svetu in cenejše od obstoječih elektrarn na fosilna goriva v večini držav.

Pričakuje se, da se bo uporaba sončne in kopenske vetrne energije do leta 2028 več kot podvojila v ZDA, Evropski uniji, Indiji in Braziliji, v primerjavi z zadnjimi petimi leti. Cene solarnih fotonapetostnih modulov so se leta 2023 medletno znižale za skoraj 50 %, znižanje stroškov in hitra uvedba pa naj bi se nadaljevala. Svetovna proizvodna zmogljivost naj bi do konca leta 2024 dosegla 1.100 GW, kar bo znatno preseгло povpraševanje.

V letu 2023 je bila v ospredju tudi vloga biogoriv. Pričakuje se, da bodo gospodarstva v vzponu, na čelu z Brazilijo in Indijo, v naslednjih petih letih poganjala 70 % svetovnega povpraševanja. Biogoriva bodo začela kazati svoj potencial v sektorjih, kjer je porabo težko zmanjšati (npr. letalski promet), in kot nadomestek za goriva, ki zelo onesnažujejo okolje. Uvedba biogoriv se sicer pospešuje, vendar poročilo kaže, da se to ne dogaja dovolj hitro, saj je potrebno znatno povečanje povpraševanja do leta 2030, da se biogoriva uskladijo z neto ničelno potjo.

Poleg poročila Renewables 2023 je IEA izdala tudi nov sledilnik napredka obnovljive energije, ki uporabnikom omogoča raziskovanje zgodovinskih podatkov in napovedi na regionalni in državni ravni, vključno s sledenjem napredka pri doseganju cilja, da bi do leta 2030 potrojili zmogljivosti obnovljivih virov energije.

Dostop do celotnega poročila Renewables 2023 (poročilo je v angleškem jeziku): <https://www.iea.org/reports/renewables-2023>

Dostop do sledilnika Renewable Energy Progress Tracker (podatki o električni energiji, toploti in prometu): <https://www.iea.org/data-and-statistics/data-tools/renewable-energy-progress-tracker>

Prispevek je povzet po PRESS RELEASE IEA, 11.1.2024

(<https://www.iea.org/news/massive-expansion-of-renewable-power-opens-door-to-achieving-global-tripling-goal-set-at-cop28>)